

OPINIONS

Nº 91 - Any 2017

Ser o no ser...

Ser o no ser, aquesta és la qüestió... Unes paraules que es troben en un dels monòlegs de l'obra "Hamlet" escrita per William Shakespeare (1564-1616). Un drama que narra assassinats, incests, venjances i corrupcions d'aquells temps.

En línies generals l'argument és el següent: El rei de Dinamarca (pare de Hamlet) ha estat assassinat pel seu germà Claudi per usurpar-li el tro i casar-se amb la vídua, que és la mare de Hamlet. Després de les exèquies, l'esperit del monarca assassinat s'apareix al seu fill i estableix un diàleg amb ell demanant-li que vengui la seva mort. Els presents, en veure que Hamlet gesticula, parla i no veuen a ningú, creuen que ha perdut el seny. A partir d'aquí, durant l'obra, es van desenvolupant una sèrie d'intrigues i d'esdeveniments.

Hamlet, que creu que Déu premiarà o castigarà en el més enllà, segons el comportament emprat en la vida, es troba en la disjuntiva de deixar la venjança en mans de Déu o actuar pel seu compte. Al final i després de molts dubtes, dona a veure vi enverinat a l'assassí del seu pare i, aquest, cau fulminat. Al comprovar que és mort, se suïcida bevent de la mateixa copa.

L'obra no és fàcil de pair (l'adaptació al teatre té una durada de dues hores), però, és un petit compendi filosòfic on es troba el famós soliloqui de Hamlet <<ser o no ser aquesta és la qüestió>> referint-se a la vida i la mort. O quan diu: <<no hi ha veritats absolutes sinó certes relatives i, cada individu, les sent de manera diferent.>>

M'han semblat interessants alguns dels raonaments declamats per Hamlet durant l'obra i els exposo a continuació:

*** ... ¿Qui podria suportar els assots i insults d'aquest món,
la mesquinesa del tirà, la vergonya de la supèrbia,
les penes d'un amor menyspreat, el retard de la llei,
l'arrogància de qui es creu superior,
els insults i les invasions a la intimitat que se suporten amb paciència...?*

*... ¿Qui accepta aquestes càrregues,
rondinat, gemegant i plorant, si no és per la por del que hi pot haver més enllà?
Un lloc inexplorable del qual ningú ha tornat,
però que té el poder de fer-nos girar el cap i fugir dels llocs
on els nostres sentits podrien gaudir, amb plenitud,
de tots els plaers que ofereix la vida...*

...La consciència ens fa covards, i, sota el seu jou, ens hem anat marcint... **

Grans raciocinis que m'han donat peu a fer aquest escrit, el qual titulo...

¿Què pot ser millor ser creient o no ser-ho?

Des de temps ancestrals els homes han tingut la necessitat de creure en un ser superior i adorar-lo: el sol, la mare terra, els esperits dels morts... Actualment, per a molts, també existeix aquesta necessitat, però, en conceptes diferents: religiosos, polítics, socials, o d'altres àmbits.

En aquest escrit, només faré esment (de puntetes), sobre què pot satisfer més el que anomenem ànima: creure, o no creure en una religió, en la qual molts de nosaltres hem estat educats.

Una part de les persones que van rebre aquesta educació han continuant creient de totes, totes, el que se'ls va inculcar, sense tenir en compte descobriments que han fet a través dels segles exegetes (estudiosos dels Llibres Sagrats), o, en l'àmbit profà, arqueòlegs, antropòlegs i d'altres.

D'aquesta manera de pensar se'n diu tenir **fe** (creure el que no es pot comprovar ni demostrar) i, la fe, no es pot imbuir ni anar a comprar en un establiment, es una predisposició de l'ànima; però, qui la posseeix, l'ajuda a omplir un buit existencial, a tenir un comportament basat en uns valors religiosos i li dóna esperança, per retrobar-se amb els seus estimats per sempre més.

A part de les necessitats biològiques que cal atendre (alimentació, sanitat, descans, sexualitat...) n'hi ha altres, que formen part d'un món interior i emocional que són imprescindibles per donar sentit a la vida: dignitat, afecte, amor, serenitat, alegria, llibertat, la família, tenir amics, una vocació religiosa etc. Qualsevol d'elles, en un moment donat, pot comportar angoixa, frustració, cansament... i, és llavors, quan la **fe** pot ser per l'esperit, un bàlsam que ajuda a suportar càrregues, sacrificis i renúncies, pensant que Déu té alguna raó per permetre tantes proves, confiant alhora que, acceptar-les, serà compensat en una altra vida.

A banda, d'aquestes persones amb fe, n'hi ha altres que no estan d'acord amb aquesta manera de pensar. No creuen en el Déu de les esglésies i menys en els seus representants, però, pensen que potser sí hi ha algun ésser intangible que està per damunt de tot, el qual tenen present i recorren en moments dificultosos.

També hi ha, els que neguen la seva existència, (**ateus**); els que creuen només en el que es pot demostrar, (**agnòstics**); els que si existeix o no, no els treu ni un segon de dormir; i, altres, que han creat els seus propis "déus": el diner, l'ambició, el poder, el sexe, la gola...

¿Què pot donar més sentit a la vida i fer més valuosa la nostra existència: ser creient, agnòstic, ateu o crear els nostres propis deus?

Si existeix el Déu que ens van ensenyar i com diuen ens estima. ¿Perquè permet tant sofriment, tanta crueltat, abusos de tota mena, fam, xenofòbia, guerres, patiment d'innocents, malalties...? La resposta és molt fàcil per els creients, però, per els que no ho són, aquest comportament "diví" és un bon motiu per no creure o crear els seus propis déus.

Durant segles, filòsofs i teòlegs, han dedicat moltes hores per trobar respostes amb arguments concloents sobre Déu; però, no n'han tret l'entrellat. Ningú sap com és, mai s'ha fet visible de manera palpable ni ha parlat amb ningú. Són els homes que han tingut necessitat de crear-lo i, ho han fet, amb les limitacions pròpies d'una intel·ligència humana. Per tant, el que s'ha escrit i les representacions materials que s'han fet d'Ell, són tot pures conjetures.

¿És diferent la manera de procedir si s'és creient o no?

El que creu, basa els seus valors i la manera de fer en una moral religiosa. El que no, ho fa assentat en una ètica.

¿Quina diferencia hi ha entre valors i ètica?

Els valors són un conjunt de pensaments i creences que originen uns hàbits en un temps i un lloc determinat basats en una moral religiosa. L'ètica és una manera de pensar i comportar-se semblant a una moral religiosa, però, sense que, la creença, sigui una prioritat.

Hi ha persones anònimes que no s'ubiquen dins una religió però que, amb un comportament ètic i una manera de fer sacrificada i pensant sempre en els demés, posen el seu granet de sorra per fer un món millor on tothom hi tingui cabuda i prevalgui l'amor i la justícia.

¿Nos valors estan sacsejant la religió i per tant la manera d'actuar? ¿El fet religiós està perdent pes arrossegant o modificant aquells valors morals de tota la vida? ¿És bo o dolent que això succeeixi? Bes a saber. Serà passats uns anys quan se sabrà la resposta.

Cada ésser humà té dret a fer de la seva vida un projecte personal amb Déu o sense, però, per molta mandra que ens faci, caldria inculcar a les noves generacions, com hàbits de vida, la prudència, la justícia, la templança, l'esforç, l'austeritat, la integritat i la compassió vers els més febles, deixant de banda creure en una religió o no.

Experiències personals:

Les malalties, les decepcions i actualment la vellesa no han privat que encara em plantegi moltes preguntes referents a la vida, la mort, la religió, la moral, l'ètica o un possible més enllà... En unes he trobat resposta, altres, segueixen en el calaix on guardo incògnites per esbrinar.

La maduresa es va adquirint a base d'encerts i errors, penes i alegries, que fan reflexionar sobre l'existència del Déu que ens van ensenyar. Particularment, crec en un ser superior al que he tingut present com amic en moments bons i en moments de desesperació. La vida no m'ha estat fàcil, però, aquest "amic" ha sigut un puntal que m'ha ajudat a no defallir i mantenir-me en peu quan han anat maldades.

Deia Nietzsche (filòsof alemany): jo sóc cristià fins i tot en el cas que no hi hagués vida eterna, ni judici final ni Regne de Déu. El motiu per ser-ne no és la promesa d'una pau eterna, d'un premi a tota mena de sacrificis o del càstig pels mals comesos, sinó perquè el seguir un missatge de pau i amor dóna sentit a la meua vida.

Estic totalment d'acord amb ell, però, encara hi afegeixo que, malgrat no trobi respostes a tantes preguntes; seguiré investigant, seguiré lluitant, seguiré ajudant, i, sobre tot seguiré estimant, perquè, a part de la pau i l'amor que diu en Nietzsche, és el que dóna sentit a la meua vida.

També estic d'acord amb Hamlet quan diu: <<hem de procurar que la consciència no ens faci covards davant els reptes o les emocions que ens trobem durant la vida, doncs, sota el seu jou, ens podem anar marcint sense adonar-nos-en.>>

Mentre som vius, som a temps de plantar cara a la covardia, per no haver-nos de penedir del nostre comportament, quan el temps se'ns hagi esgotat.

Maria Mercè Usón